

Reacties Wetenschappelijke adviesraad inzake impact op compliance bij gebruik mondkapjes.

From: 5.1.2e, 5.1.2e, <5.1.2e@amsterdamumc.nl>

Sent: zondag 3 mei 2020 19:23

Beste allen

Bij deze mijn bijdrage na de vele andere, interessante bijdragen. Volgens mij zitten de meesten wel op 1 lijn. Dus het zijn wel lange lappen tekst, maar we lijken het op hoofdzaken wel eens, is mijn lezing.

Het lijkt mij onontkoombaar dat de overheid mondkapjes aanbeveelt gezien de maatschappelijke discussie en het beleid in het buitenland. Het is ook een logische beschermingsmaatregel, want het zal allicht enige bescherming geven en past (denk ik) bij het mentale model van mensen om zichzelf en de omgeving te beschermen.

Ik denk dat het ook verstandig is dat de overheid het dragen van mondmaskers aanbeveelt want dan kan ze de discussie naar zich toe trekken. In de communicatie daarover zou zij een onderscheid kunnen maken mbt:

- Voor wie het effectief is: beschermt het de drager of de omgeving
- De kwaliteit van maskers: er zijn uiteraard ook bij zelfgemaakte/ niet door TNO goedgekeurde maskers kwaliteitsverschillen. Iig zou een dergelijk masker aan bepaalde criteria moeten voldoen wat betreft soort en aantal lagen stof. Ik weet iig al van een aantal crowdsourcing initiatieven om mondkapjes te laten maken door bv werkloze ZZPers en onder supervisie van een ziekenhuis en er zijn er ongetwijfeld veel meer (en het maken van een mondm masker dat enige bescherming biedt is iig gemakkelijker dan het maken van een tracing app.)
- Voor welke situatie een mondm masker nuttig is: bv. als er veel mensen zijn zoals in OV. (Dus niet altijd gebruiken)
- De voor – en nadelen van het gebruik van een masker en het juiste gebruik van een masker (in de literatuur zijn ook wel nadelen zoals slecht kunnen ademen bekend)

Het gaat niet zozeer om wel of geen masker aanbevelen, maar om het geven van duidelijke instructies hoe en wanneer een masker te gebruiken en wat het nut ervan is. Dus bewust en verstandig gebruik. De meeste mensen kunnen best wel verstandige keuzes maken. Maar dan moet de informatie wel goed zijn. Tegelijkertijd moet het duidelijk zijn dat een mondm masker dragen maar een van de preventieve maatregelen is. Er zou ook een hiërarchie van effectieve maatregelen gegeven kunnen worden, waarbij handen wassen sowieso op nummer 1, 2 en 3 staat (daar is genoeg evidentie voor). Wat betreft mondkapjes en het voorkomen van infecties is in de literatuur gemengd bewijs – snelle search onder de vele studies over de SARS epidemie. Sommige studies laten wel enige effectiviteit zien. (Wang et al 2010. Mask-wearing and respiratory infection in healthcare workers in Beijing, China) en deze <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2440799/>. Maar er is nog minder bewijs voor de effectiviteit van de 1,5 meter afstand (is 1 meter ook goed of is misschien een armlengte voldoende?).

Er is veel geschreven over het preventieve gedrag van burgers tijdens de SARS uitbraak in Azië. Ik heb geen studie gezien dat het dragen van mondkapjes tot schijnveiligheid zou leiden. Wel dat het navolgen van preventieve maatregelen (inclusief het dragen van maskers) relatief hoog bleef gedurende de uitbraak (zie <https://jech.bmj.com/content/jech/57/11/864.full.pdf>)

Wat wordt eigenlijk met schijnveiligheid bedoeld? Is dit compensatoir gedrag, zoals minder afstand bewaren? Of dat de risicoperceptie (threat appraisal) lager wordt?

Het lijkt mij niet waarschijnlijk dat bij bewust gebruik en in specifieke situaties het dragen van mondkapjes tot schijnveiligheid leidt. Het is wel van belang dat de voor- en nadelen en de relatieve bijdrage tot preventie duidelijk is. Dus er moet wel een duidelijk en helder verhaal bij. Wat wellicht wel zo is, is dat de risicoperceptie van mensen om een corona infectie te krijgen nu lager kan zijn dan eerder tijdens de pandemie. Dit is logisch

omdat veel mensen al voorzorgsmaatregelen nemen (de risicoperceptie is conditioneel op het gedrag). Zie bv. Brewer NT, Weinstein ND, Cuite CL, Herrington JE. Risk perceptions and their relation to risk behavior. *Annals Behav Med.* 2004;27:125–30.

Deze gaat over gedragsdeterminanten van het dragen van mondmaskers maar voegt weinig toe:

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7133369/>.

Mbt risicoperceptie bij uitbraken en de relatie met preventief gedrag is dit review artikel wellicht interessant: <https://link.springer.com/article/10.1007/s12529-008-9002-8>. Ze wijzen op een verschil mbt threat appraisal van de pandemie (*dread risk*) in het algemeen en de risicoperceptie voor het individu zelf. Daarbij is controle belangrijk (onderdeel van het mentale model van het risico - of de hazard). Wat ook weer pleit voor mondkapjes.

Twee andere opmerkingen:

- Is het zinnig om met het Robert Koch Instituut (het Duitse RIVM) contact te zoeken? Ik was daar vorig jaar november op bezoek en een aantal van hen participeerde ook in een symposium over risicocommunicatie dat ik daar mede heb georganiseerd.
- Het zou interessant zijn als de (RIVM) modellers wat “sofisticatere” gedragsmodellen meenemen in hun modellen. Die zijn (begreep ik van een collega) weinig psychologisch en gedifferentieerd. Wellicht kunnen data van het gedragsonderzoek gebruikt worden. Er lopen of liepen een aantal projecten bij RIVM hierover. [redacted] was iig bij 1 project betrokken (over SOA's). En er is er 1 over vaccinatie (ik dacht met [redacted] [redacted]) en ook [redacted] [redacted] is er mee bezig. We kunnen hen vragen welke gedragsinformatie zij voor hun modellen nodig hebben. En zo nodig kunnen we de vragenlijst wat aanpassen.

Succes, kernteam, met het verwerken van alle opmerkingen tot een goed advies!

Vrgf [redacted]

From: [redacted], [redacted], [redacted] <[redacted]@uva.nl>

Sent: zondag 3 mei 2020 18:25

In de Volkskrant van dit weekend staat een recensie van een boek over de pestbestrijding in Nederland in de 17^e eeuw. In deze recensie viel me deze passage op: “De pensionaris riep een aantal hoogleraren bij elkaar, gaf ze nauwelijks tijd om na te denken en herschreef hun haastige advies naar eigen wens.”.

De kern van wat ik wil benadrukken in mijn bijdrage aan de gedachtenwisseling is dat we behalve inhoudelijk advies gebaseerd op theorie, ook een stevig pleidooi moeten houden voor flitsonderzoek, naast degelijk wetenschappelijk onderzoek. Ook adviezen die er binnen 2 à 3 dagen moeten liggen, kunnen worden onderbouwd met kort snel onderzoek. In het huidige terra incognita is het essentieel om constant te peilen bij de doelgroepen, in al hun verscheidenheid.

Mijn indruk van alle mails/apps tot nu toe is we op grond van meerdere theoretisch invalshoeken tot voorspelling kunnen komen van zowel gewenste als ongewenste gedrags- en psychologische effecten van invoeren mondkapjesmaatregelen:

- *Gewenst gedrag is bv. meer adherence aan andere aanbevelingen (kapjes als cue-reminder/ van het gevaar en primer van voornemen gezond te handelen; ook via consistentieheuristiek kan dit ander gezond verdrag versterken; Ook via identiteit/waarden, ik ben persoon die adviezen opvolgt.*
- *Ongewenst gedrag is minder adherence omdat men denkt dat mondkapjes compenseren voor andere maatregelen (meer gevoel van veiligheid, ander gedrag is nu minder gevaarlijk waardoor er minder goal- en rol-conflict is tussen behoefte van veiligheid en andere sociale/affectieve/hedonistische behoeften).*

- *Idem dito zijn ook positieve en negatieve psychologische effecten te benoemen: Zelf mondkapje dragen kan enerzijds minder stress geven door meer gevoel van veiligheid en meer gevoel van controle (incl. het in de apps genoemde placebo-effect op betere afweer). Echter, als men overal mondkapjes ziet bij anderen kan dat ook meer stress geven, bv. omdat gevoel van veiligheid afneemt (elk mondkapje is cue die aan het gevaar herinnert). In de categorie analogie en n=1; Ik heb me nog nooit zo onveilig gevoeld als toen ik paar weken na een terroristische aanslag in Brussel ter plaatse een wandeling maakte met op elke straathoek militairen met mitrailleurs.*
- *Bij niet invoeren mondkapjes maatregelen, verwacht ik vooral afnemend vertrouwen in de overheid, en wellicht bij deel van de mensen lager gevoel van veiligheid, en daardoor meer stress. Het interessante vind ik hier dat mensen natuurlijk vrij zijn om zelf mondkapjes te dragen als ze dat veiliger vinden. Maar dat zie ik in mijn omgeving nog nauwelijks. Hier speelt denk ik de ons aller bekende descriptieve sociale norm een rol. Het voelt niet fijn om als eerste/enige mondkapje te dragen. Men heeft een duwtje nodig.*

Bottom-line weten we gewoon niet welke gewenste of ongewenste effecten sterker zullen zijn wegens gebrek aan empirisch onderzoek in de huidige unieke situatie binnen de Nederlandse cultuur.

Is het een goede voorspelling dat zowel gewenste als ongewenste effecten zich zullen voordoen?

En dat dit varieert over subgroepen, afh. van demografische, psychologische, sociologische, etc. variabelen?

Ik begrijp de behoefte bij VWS aan snelle adviezen, maar die zouden verder kunnen worden onderbouwd met flitspeilingen. Naast goed wetenschappelijke onderzoek, is ook snel onderzoek nodig dat binnen 2 à 3 dagen aangeeft wat te verwachten reacties zijn bij de doelgroepen. We weten allemaal dat het een klassieke fout is om op je eigen gut feeling te bepalen wat je doelgroep denkt als zal gaan doen. Behalve stellingen zou ook onderzoek m.b.v. scenario's/vignetten interessante data kunnen opleveren.

Ik kan me niet voorstellen dat er niet al allerlei snel onderzoek door de overheid wordt uitgezet. In het kader van ons mantra, denk ik dat het goed zou zijn als ook gedragswetenschappers hierbij worden betrokken om heel snel - onderbouwd met wetenschappelijke theorieën, en kennis van vraagformulering - relevante empirische gegevens op tafel te krijgen.

Vertrouwen in overheid

Dit is terecht een paar keer genoemd als belangrijke factor. Ik vind deze wel lastig.

Als blijkt dat mondkapjes effectief zijn, is dit het eenvoudigst, want dan zal de overheid dit gaan stimuleren of (in bepaalde situaties) verplicht stellen.

[Als sidenote, opvallend is dat ik zowel reviews heb gezien die concluderen dat het niet werkt als reviews die concluderen dat het wel werkt. Gelukkig mogen we deze puzzel aan anderen overlaten].

Maar stel dat er geen bewijs is dat mondkapjes een gewenste effect hebben, of er is zelfs bewijs dat het voor bepaalde subgroepen zelfs ongewenst effect heeft. Dan kan de druk op de overheid toch te groot worden om te blijven volhouden dat mondkapjes niet nodig zijn. Als steeds meer andere landen en steeds meer (ov-) bedrijven mondkapjes invoeren, is dit voor veel burgers HET bewijs dat mondkapjes een effectieve maatregel zijn (gedrag van anderen als bron van informatie, en als bron van sociale norm: mondkapjes zijn effectief + sociaal gewenst). Dan is invoeren mondkapjes haast niet meer tegen te houden zonder verlies van vertrouwen in onze overheid (ik proef hier parallel met het sluiten van de scholen aan het begin van de crisis, een maatregel die tegenstribbelend lijkt te zijn genomen onder druk van de publieke opinie).

Wat ik in deze situatie wel heel lastig vind. Als er geen bewijs voor effectiviteit is, welke argumenten gebruik je dan om uit te leggen dat je toch wat mondkapjes maatregelen invoert? "Omdat de burgers dat willen" is niet zo'n sterk argument, hoewel het kabinet bij de sluiting van scholen vrij aardig met dit argument weg kwam. Ik verwacht dan wel dat men burger tevreden zal willen staan door mondkapjes maatregelen te beperken tot bepaalde locaties waarin het misschien net wat zinniger is, of minder onzinnig, analoog aan wat men in het buitenland ziet (bv., supermarkt, trein). Dat heeft als risico dat mensen dan zelf locaties en situaties gaan verzinnen die in hun ogen toch min of meer hetzelfde zijn, en waarin ze dus met meer mensen kunnen

samenkomen mits iedereen mondkapjes draagt. In kader van het goal conflict, gaan mensen meer ruimte opeisen zodat ze zelf ook meer kunnen.

Als wordt gekozen voor mondkapjes in bepaalde locaties, moet om ongewenste neveneffecten tegen te gaan daarom heel duidelijk en overtuigend uitgelegd waarom voor die locaties is gekozen, en waarom dit anders is dan bij andere op het oog vergelijkbare locaties/situaties.

Potentieel risico invoeren mondkapjes vooral omdat burger het wil, teneinde vertrouwen op de overheid te behouden is dat het een korte termijnstrategie is, die in potentie na aantal weken ook negatief kan uitpakken. Stel dat mondkapjes invoeren averechts uitpakt en de ICs weer vollopen? Welke effect heeft dat dan op vertrouwen in de overheid? [dit risico valt overigens denk ik wel mee, omdat een eventuele 2^e golf aan veel oorzaken kan worden toegeschreven].

Tot slot wil ik me uiteraard aansluiten bij de al vaker getrokken conclusie dat super-goede communicatie, doelgroep afgestemd, cruciaal is om ongewenste gedragseffecten tegen te gaan van invoeren mondkapjesmaatregelen. Zie de heldere en goede vier punten die 5.1.2e in een app van zaterdag noemt, en ook heel goed op televisie heeft verwoord. Dus in alle openheid mensen meenemen in de afwegingen in gewone mensentaal, met superheldere conclusies en heel goed uitleggen waarom andere maatregelen (bv., 1,5 meter, zoveel mogelijk thuisblijven, met max paar mensen samenkomen) veel effectiever zijn.

5.1.2e

From: 5.1.2e, 5.1.2e, <5.1.2e@fsw.leidenuniv.nl>

Sent: zondag 3 mei 2020 17:40

Hi 5.1.2e

Bij de argumenten van 5.1.2e sluit ik me aan. Zoals gisteren toegelicht zijn deze ook geheel in lijn zijn met het optimaal gebruik maken van mogelijke placebo effecten en voorkomen van nocebo effecten.

Beste groet, 5.1.2e

From: 5.1.2e, 5.1.2e <5.1.2e@umcg.nl>

Sent: zondag 3 mei 2020 17:17

Beste 5.1.2e en anderen,

Al veel zinnige zaken langs zien komen. Mooi! * Wil daar nog het volgende aan toevoegen. Ik denk dat het gevoel dat je zelf iets kunt doen op deze manier en dat het ook kan helpen sommige zaken wat meer gecontroleerd aan de gang kan krijgen kan helpen. Goede communicatie in dezen is evident heel belangrijk. In dat verband wil ik er op wijzen dat er ook richtlijnen voor de zorg zijn vanuit de overheid die heel wat slapper zijn (in allerlei contexten in contact met (kwetsbare!) patiënten zijn geen mondkapjes nodig – staat op site); waar we dan straks dat in het openbaar wel moeten doen. Ik zou zeggen wees dan ook strakker naar die zorgcontexten toe (dat is hier in het UMCG dus ook strakker – bij elke RIVM maatregel gaat het UMCG een niveau hoger zitten). Als je het in zorg en openbaar vervoer strakker maakt dan geef je aan dat in sommige gevallen (als je vlak bij elkaar in de buurt komt), het mogelijk een kleine effect heeft maar dat we dat met elkaar moeten doen – zonder de andere maatregelen te vergeten. Maar dan niet soms wel (openbaar vervoer) en soms niet (thuiszorg). Ik vind in dat op zich dat handenwassen in relatie ook tot het aanraken van je gezicht wat erg uit beeld aan het raken is. Misschien kan gebruik mondkapjes ook gekoppeld worden aan regelmatig handwassen. Mondkapje af – zo snel het kan weer je handenwassen of gel gebruiken. (bijvoorbeeld). Ik heb de indruk dat mensen mondkapjes vooral als zelfbescherming zien en dat zou tot veel onnodig en fout gebruik kunnen leiden. De andere kant (je beschermd ook vooral anderen) mag er ook wel bij.

Voorts ben ik van mening dat de overheid erg slap optreedt in het verhaal rond het testen. Wil men nu wel of niet volop testen – het is mij niet duidelijk eerlijk gezegd. Het lijkt me toch dat containment van belang is omdat immuniteit na het doormaken van het virus onduidelijk is (mogelijk wel wat beschermd dus, maar

onduidelijk toch of en in welke mate). Ergo, je zou verwachten dat testen, traceren en isoleren heel belangrijk is. Als er wat dat betreft een duidelijke keuze is (ondanks alle mitsen en maren), dan kun je dit soort maatregelen rond mondkapjes ook makkelijker verkopen. Want je hebt een plan. Nu is het vooral 'volhouden' en dan hopen dat er weinig mensen in de zorg terecht komen. Maar het gaat niet over het echt indammen heb ik het gevoel. Je hebt als je dat testen ook serieuzer neemt een strategie die je uitdraagt hoe je hier hoopt uit te komen en daar past ook in dat als we elkaar vaker in de publieke ruimte op korte afstand moeten ontmoeten (openbaar vervoer) dit een bijdrage vormt. Dan zou passend zijn dat mensen bijdrage door goed gedrag maar bij twijfel zich ook kunnen laten testen (iedereen dus). Duidelijke strategie en zicht op vervolg geeft controle gevoel. Bij het ontbreken van het gevoel van controle gaat iedereen veel meer zijn/haar eigen gang door – om het te bezweren – in eigen rituelen te vluchten.

Een fijne zondag nog verder en groet,

5.1.2e

PS en overigens ben ik van mening dat mannen in Lycra gehuld die zich verplaatsen op een racefiets sowieso verboden moeten worden = #asocialen met betrekking tot #socialdistancing

From: 5.1.2e, 5.1.2e, 1.2 (5.1.2e) <5.1.2e@uu.nl>

Sent: zondag 3 mei 2020 11:26

Voor de vraag naar de effectiviteit van mondkapjes als beschermingsmiddel van jezelf tegen anderen en van anderen tegen jezelf, en de algehele bijdrage aan het terugdringen van verspreiding van mijn virus, is mijn mening geheel in lijn met de review die jullie meestuurden. Zelfs als mondkapjes maar een kleine bijdrage aan het verspreiden van 'droplets' geven, is dat relevant. In de Nederlandse discussie zie ik vooral tegenargumenten de revue passeren met een sterk beroep op het argument dat het mensen 'sloppy' zou maken als ze onjuist worden gebruikt (zie ook hierna) en dat vooral homemade mondkapjes geen optimale bescherming leveren. Vanuit beleids oogpunt zou ik zeggen dat mondkapjes wel degelijk een toegevoegde waarde hebben in situaties waarin de physical distancing maatregel lastig zo niet helemaal niet na te leven is: Denk aan het OV, scholen of werksituaties. Nederland vaart een strakke eigen koers met een sterk beroep op physical distancing als de beste maatregel waarbij burgers zelfbeheersing moeten betrachten, voorbijgaand aan de eerder genoemde observatie dat deze regels zelfs voor welwillenden niet altijd na te leven valt.

Vanuit het gedragsaspect geredeneerd heb ik veel zien langskomen (ook uit onze wetenschappelijke adviesraad) dat strookt met terughoudende opstelling van de overheid (leunend op het advies van het RIVM in dezen): mondkapjes zouden schijnveiligheid geven en mensen slordig maken in het naleven van de (in beginsel betere) afstandsregel. Ik wil graag een krachtig tegengeluid laten horen. Zolang we het niet weten is het niet verstandig om te speculeren waarom mensen zich niet verstandig zouden gedragen met mondkapjes op. Tegen de bewering in dat het mensen slordig maakt, zou je juist kunnen vermoeden dat ze zich bewuster zijn van hun gedrag en meer gaan opletten door het ongebruikelijke 'ding' op hun gezicht. Het zou dus als een sterke reminder kunnen werken om je gedrag aan te passen. Die tegengestelde hypothesen vragen om nader onderzoek. Zolang dat niet beschikbaar is zou ik ervoor pleiten om juist wel mondkapjes te gebruiken in situaties waar de afstandregel onvoldoende werkt. Verder zou het ook goed zijn om te rade te gaan bij onze bureaus in Duitsland en België en hen te vragen om hun ervaringen te delen.

Ik vind dit interessante materie en denk graag mee om te kijken of we goed en relevant onderzoek snel op een rijtje kunnen zetten om een gefundeerd advies te geven voor zover het gaat om de impact op gedrag (afstand) en de motivatie van mensen om zich aan de afstandregel te houden.

Groet 5.1.2e

From: 5.1.2e, 5.1.2e, 1.2 (5.1.2e)

Sent: zaterdag 2 mei 2020 18:55

Beste 5.1.2e

Op basis van theorie, onderzoek en gezond verstand zou ik voorspellen dat het gebruik van mondkapjes maakt dat mensen minder zorgvuldig 1,5m afstand houden, maar ook dat het gebruik van mondkapjes voor veel mensen wellicht te prefereren is omdat het het mogelijk maakt dat we dingen kunnen doen die anders niet kunnen. Het lijkt me geen kwestie van of mondkapjes er komen, maar wanneer en liefst ingebed in beleid.

Er zijn een aantal stutten voor deze redenering. Self-control theory (zie het bijgevoegde stuk van Kotabe & Hoffmann, 2015) herinnert ons eraan dat mensen meerdere doelen hebben en dat de het gedrag dat mensen vertonen ondermeer afhankelijk is van het belang van de diverse doelen, de capaciteit tot zelfregulatie maar ook, en dat wordt vaak over het hoofd gezien, de motivatie voor zelfregulatie. Het belang van andere doelen dan de bescherming van gezondheid neem duidelijk toe, zoals af te leiden is uit het gedrag van mensen, en de motivatie tot zelfregulatie neemt af, dat is ook wel helder uit observaties en discours.

Veertig jaar hiv-onderzoek is uniek doordat het niet zozeer laat zien dat mensen wel of niet gezond gedrag vertonen (bijv. ik eet gezond of niet), maar dat als mensen kunnen kiezen uit een groeiend aantal opties, er een verschuiving optreedt naar opties die het mogelijk maken om andere doelen te realiseren (bijv: de aanvankelijke roep om abstinentie is snel vervangen door het bevorderen van condoomgebruik, wat onder mannen die seks hebben met mannen al snel uitgebreid werd met andere vormen van risicoreductie die minder nadelige ervaren impact hadden op seksuele beleving en momenteel wordt hiv-preventie gedomineerd door het gebruik van antiretrovirale middelen die andere doelen van seks nog nauwelijks in de weg staan; zie de Wit et al 2018 voor een analyse van beschermingsgedrag van het zelfcontrole perspectief (dit zijn drukproeven van een hoofdstuk uit een boek samengesteld door 5.1.2e en Holt et al. Voor een beschrijving van dit proces van verschuiving van gedrag over opties. Ik denk graag mee hoe hier een redenering van te maken is, als dat nuttig is.

Wat betreft de impact van serologische sneltests: ook daar is de ervaring van de hiv-response bruikbaar. Dit is ongetwijfeld het domein waar het idee van sneltest zo niet ontstaan dan toch zeker het meest onderzocht is.

Groet 5.1.2e

Beste 5.1.2e

Theoretische voorspellingen kunnen gebaseerd worden op goal conflict en zelf-regulatie perspectieven. Mensen hebben verschillende doelen die kunnen conflicteren. The integrated self-control model van Kotabe en Hofman (2015) is een mooie basis. Veertig jaar hiv response en onderzoek heeft een grote hoeveelheid empirische inzichten en ondersteuning opgeleverd. Ik sta even in de rij voor een winkel maar zal bij thuiskomst wat publicaties doorsturen die mogelijk relevant zijn.

Groet 5.1.2e

Op 2 mei 2020 om 13:57 heeft 5.1.2e, 5.1.2e < 5.1.2e @fsw.leidenuniv.nl> het volgende geschreven:

... en hierbij nog een link naar een artikel waarin zo ongeveer hetzelfde wordt gezegd (alleen wederom nog niet onderbouwd met wetenschappelijke studies)

<https://www.rnz.co.nz/news/national/408255/wuhan-coronavirus-face-masks-do-nothing-virologist>

Van: 5.1.2e, 5.1.2e.

Verzonden: zaterdag 2 mei 2020 13:54

Beste 5.1.2e allen,

Ook ik ken geen nader onderzoek dat specifiek hierop gericht is, maar wil even het mogelijke placebo effect van mondkapjes inbrengen, dat we niet moeten onderschatten omdat

1) mensen toch erg van overtuigd zijn dat mondkapjes beschermen en dit gevoed wordt door suggesties in de media, beleid in andere landen, oproep zorgprofessionals etc en

2) het dragen van een mondkapje het (meest zichtbare) bewijs/teken van Corona is geworden en daarmee dus ook automatisch geassocieerd wordt met Corona en mensen hieraan herinnert, bv om de 1,5 meter aan te houden. Ik zou bijvoorbeeld erg geïnteresseerd zijn in onderzoek wat laat zien dat mensen zich juist beter aan de 1,5 meter houden als ze iemand tegenkomen met een mondkapje, omdat ze op dat moment hier juist aan herinnerd worden, en tenslotte

3) het dragen van een mondkapje cultuuroverstijgend geassocieerd wordt met ziektes en infecties en daarmee deze conditionering (associatie van mondkapje met maatregelen) erg sterk kan zijn.

Mijn hypothese zou dan ook zijn dat in landen waar mensen mondkapjes dragen, men zich juist meer houdt aan de maatregelen omdat mensen er continu aan herinnerd worden en ze in de loop der tijd hierin geconditioneerd worden, waardoor het een automatische reactie kan worden, iets wat cruciaal is bij een gedragsverandering op de lange termijn.

Helaas heb ik geen wetenschappelijke studies waarin dit is aangetoond, maar ik ben zeker zeer geïnteresseerd in nader onderzoek naar dit fenomeen (op kleine of grote schaal) en/of verdere exploratie.

Hartelijke groet, 5.1.2e

Van: 5.1.2e, 5.1.2e (GVO) <5.1.2e@maastrichtuniversity.nl>

Verzonden: zaterdag 2 mei 2020 12:52

Ik denk (lees: voorspelling, geen empirie) dat mensen toch mondkapjes gaan dragen, zelfs als dat niet het advies is (1a). Mijn sociale kringetje is momenteel ook beperkt tot de supermarkt en wat rondjes fietsen in het Heuvelland, maar zie nu al enkele mensen ermee rondlopen (ook op straat/in auto). Het geeft een gevoel van veiligheid/controle - en of dat nu echte veiligheid of schijnveiligheid is, ik ben het eens met 5.1.2e dat ik vermoed dat dit zelfs 'ten koste' kan gaan van andere beschermende gedragingen (1b). Qua literatuur (1c) zie ik van alles voorbij komen, maar als het al gericht is op gedrag, dan meestal 'in isolatie' (no pun intended). Deze studie vond ik wel interessant, juist vanwege de systeembenadering <https://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/2004/2004.08859.pdf> waarbij gekeken wordt naar "testing, contact tracing, isolating Covid-positive patients, quarantining, use of mask/better hygiene practices, social distancing through contact rate reduction sat distinct zones of home(H), work(W), school(S) and other(O) locations" en de interacties daartussen. Kanttekening: modellering op basis van situatie in India...

Fijn weekend en tot vrijdag,

5.1.2e

Van: "5.1.2e, 5.1.2e (FdP-GUEST)" <5.1.2e@maastrichtuniversity.nl>

Datum: zaterdag 2 mei 2020 om 11:53

Ik ken geen onderzoek. Ik heb wel een theory-based voorspelling, nl. dat veel mensen die een face mask dragen daardoor minder de andere beschermende gedragingen vertonen, dus afstand houden, omdat dat laatste lastiger is, en de afweging onjuist, maar voorstelbaar. Terwijl ik begrijp dat afstand houden epidemiologisch veel belangrijker is dan face masks. Dus ik zou zeggen alleen face masks wanneer afstand houden voor het individu onmogelijk is vanwege het beroep, bijv. verpleegkundigen, e.d. En 'baat het niet dan schaadt het niet', gaat hierbij niet op.

Ik heb ergens een nieuwsbericht gelezen waarin die afname van afstand houden ook geobserveerd was, maar ik kan het niet terugvinden. Ik hoop dat iemand dat systematisch bijhoudt.

Groeten, 5.1.2e

Ha 5.1.2e

Van migranten hoor ik vooral hoe vreemd zij het vinden dat wij geen mondkapjes verplicht / beschikbaar stellen. Ik denk dat het gebruik zeker niet op bezwaren zou stuiten, en verwacht dat als de overheid het NIET verplicht stelt, hun vertrouwen in onze overheid nog verder zal afnemen (en dat geldt denk ik ook voor meer mensen, het blijft ook voor mij onbegrijpelijk dat we in Nederland zo'n afwijkend standpunt innemen terwijl met gezond verstand je kunt begrijpen dat mondkapjes helpen om besmettingsrisico te verminderen. Ik ken geen onderzoek hiernaar, maar verwacht dat inderdaad mensen zich wel iets veiliger zouden voelen om buiten de deur te komen, maar niet dat dit zal leiden tot massaal afwijken van de richtlijn om vooral thuis te blijven. Mits uiteraard goed en begrijpelijk uitgelegd.

5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e @rivm.nl>

Sent: May 2, 2020 11:40 AM

Subject: 2 vragen, waarvan 1 spoed over effect mondkapjesgebruik op compliance andere maatregelen

Beste Leden van de WAR Corona gedragsunit,

Bij wijze van hoge uitzondering, nu toch een vraag in het weekend, omdat deze ons gisteravond is gesteld door VWS, en waarop ze maandag 4 mei al een antwoord wenst:

1. Welke effecten heeft het gebruik of zou het gebruik van mondkapjes mogelijk kunnen hebben op de compliance aan de huidige social distancing maatregelen, zoals het advies 'blijf zoveel mogelijk thuis', 'blijf thuis bij klachten' en de anderhalve metermaatregel? Vraag aan jullie:
 - a. Vanuit je expertise – wat verwacht je hoe mensen gaan reageren als de overheid geen advies geeft om mondkapjes te verplichten aan burgers (in het algemeen of in bepaalde settings zoals het OV) nu België en Duitsland hier wel mee aan de slag gaan.
 - b. Vanuit je expertise – verwacht je dat het dragen van mondkapjes effect heeft op compliance aan de huidige gedragsmaatregelen, en zo ja, op welke maatregelen en in welke richting. Uiteraard fijn als je zo goed mogelijk kunt aangeven op basis waar van je dit denkt.
 - c. We hebben tot nu toe als meest recente review hierover gevonden: <https://www.preprints.org/manuscript/202004.0203/v1> ; mochten jullie andere recente empirische studies hebben die bruikbaar zijn voor de beantwoording van deze vraag, van harte welkom! (onze literatuurscanners hebben al aardig wat in beeld, maar er verschijnt nu vrijwel dagelijks wat nieuws, vandaar ook aan jullie dit verzoek)